

RECENZII

RECENZIA MONOGRAFIEI “TRATAMENTUL CHIRURGICAL AL MALADIEI VARICOASE: ASPECTE CONTROVERSATE”**AUTORI: E.GUȚU, D.CASIAN, V.CULIUC**

Maladia varicoasă reprezintă una dintre cele mai frecvent diagnosticate patologii în practica chirurgicală cotidiană, cunoscută și menționată în multiple manuscrise arhaice. În același timp, în mod paradoxal, flebologia constituie un compartiment suficient de tînăr în istoria chirurgiei, care însă se dezvoltă într-un ritm covârșitor. Conceptele clasice în patogeneza bolii își mai păstrează viabilitatea în multiple cazuri clinice, iar tratamentul chirurgical, ce vizează în fond suprimarea așa-numitului “reflux venos patologic vertical”, aduce beneficii resimțite de către majoritatea pacienților. De aici ar putea rezulta și falsa considerare în comunitatea medicală de cunoaștere deplină a problemei și posibilitatea rezolvării tuturor cazurilor prin tehnici intervenționale “universale”. Rata elevată a recurenței postoperatorii, perioada relativ îndelungată de recuperare după intervenția chirurgicală clasică, dar și procentajul deloc de neglijat al complicațiilor perioperatorii au impus generarea noilor concepte ce țin de conduita și managementul bolnavului cu boală varicoasă. Ca urmare, în ultimele două decenii au fost propuse numeroase tehnici miniminvasive de tratament, unele de-a dreptul revoluționare. Odată cu multitudinea opțiunilor curative nou apărute nu au ezitat să iasă la suprafață și o serie de controverse. În condițiile respective selectarea metodei potrivite

de tratament în fiecare caz aparte nu este deloc o misiune facilă. Sub aspectul menționat, cît se poate de potrivită pare a fi ieșirea de sub tipar a monografiei intitulată “Tratamentul chirurgical al maladiei varicoase: aspecte controversate”, colectivul de autori fiind reprezentat de profesorul universitar Eugen Guțu, conferențiarul Dumitru Casian și asistentul universitar Vasile Culiuc.

Monografia este bine structurată, cuprinsul enunțînd patru capitole, urmate de opt anexe. Lucrarea reprezintă prin sine o sinteză a datelor contemporane reflectate în publicațiile științifice internaționale de prestigiu în domeniul flebologiei în asociere cu analiza critică a rezultatelor clinice proprii. Autorii s-au străduit să-și demonstreze imparțialitatea, reflectînd obiectiv atît propriile rezultate obținute în urma tratamentului prin multiple metode a unui lot vast de pacienți cu maladiie varicoasă, cît și oferind posibilitatea cititorului de a se familiariza cu datele științifice bazate pe dovezi, cuprinse în cele mai valoroase trialuri clinice internaționale.

Capitolul I este dedicat managementului preoperatoriu al bolnavului cu maladiie varicoasă și formulării corecte a diagnosticului. Autorii analizează comparativ valoarea actuală a examenului clinic obiectiv, inclusiv al probelor funcționale cu

garou. Datele studiilor din literatura de specialitate, precum și rezultatele unei cercetări proprii realizate de către autori optează în favoarea unei atitudini rezervate față de utilitatea probelor Trendelenburg, Hackenbruch (“de tuse”), Schwartz (de percuție) în diagnosticarea refluxului venos. Sunt aduse argumente clare în favoarea necesității examinării obligatorii prin duplex scanare. În modul respectiv poate fi exclusă cu certitudine dereglarea hemodinamicii la nivelul sistemului venos profund și evidențiată sursa exactă a refluxului venos (vena safenă magna sau parva, reflux non-axial, sursă non-safeniană), precum și extinderea acestuia (doar la nivelul coapsei sau și pe gambă). Prin aceasta se va evita o eroare tactică ce poate avea drept consecință apariția în scurt timp a recurenței postoperatorii. Ulterior sunt redată principiile ce stau la baza clasificării universal acceptate a bolii venoase cronice – clasificarea CEAP (Clinical, Etiologic, Anatomic, Pathophysiologic), cu exemple de formulare a diagnosticului prin utilizarea fie a variantei “bazale”, fie a celei “avansate” a clasificării menționate.

Selectării metodei de tratament chirurgical în maladia varicoasă îi este dedicat capitolul II al monografiei. Inițial sunt descrise cele mai frecvent utilizate metode intervenționale, urmînd apoi compararea rezultatelor precoce și la distanță ale diverselor tipuri de operații. Din multitudinea de tehnici autorii reflectă mai detaliat trei grupe convenționale de metode curative: 1) stripping-ul “clasic” și variantele sale; 2) metodele ablativă (ablația endovenosă cu laser, ablația prin radiofrecvență și cea chimică cu spumă sclerozantă); și 3) Metodele chirurgicale “conservatorii” (operații de tip CHIVA și ASVAL). Rezultatele post-procedurale indică asupra posibilității utilizării cu succes a oricărei din metodele menționate mai sus, în funcție de particularitățile clinice ale cazului, datele examenului imagistic și nu în ultimul rînd – preferința pacientului. Sunt descrise cu lux de amănunte avantajele și riscurile fiecăreia dintre metodele intervenționale cu specificarea modalității de prevenire sau cel puțin minimalizare a incidenței acestora. În final, sunt analizate clasificările dereglărilor hemodinamice ce pot fi întîlnite la bolnavul cu maladie varicoasă, evidențiindu-se rolul acestora în programarea volumului operației.

Capitolul III reflectă aspectele tactice și tehnice ale intervențiilor chirurgicale. Sunt descrise pas cu pas toate etapele realizării crosectomiei, fiind evidențiate și modalitățile de prevenire a dezvoltării fenomenului de neovasculogeneză inghinală (diverse procedee ce se referă la “barrier techniques”, crosectomia selectivă). Urmează descrierea tehnicilor de stripping a venei safene mari, argumentîndu-se extragerea de multe ori nejustificată a întregului trunchi venos safenian. Un

subcapitol aparte este rezervat intervențiilor pe vena safena parva. Sunt enumerate modalitățile de suprimare a refluxului vertical prin respectivul ax venos – deconectarea joncțiunii safenopoplitee sau realizarea stripping-ului parțial ori total, fie utilizarea tehnicilor miniminvasive endovenose. Tehnicile de ablație endovenosă termică și chimică sunt descrise extins, întrucît popularitatea acestor metode este în continuă creștere. Acest capitol va fi îndeosebi util medicilor practicieni, conținutul său comportînd o valoare aplicativă consistentă. Tot aici se regăsește și tehnica de miniflebectomie Müller, dar și modalitățile de suprimare a refluxului venos orizontal prin perforantele incompetente. Autorii prezintă aspectele tehnice și rezultatele clinice ale utilizării chirurgiei endoscopice subfasciale a perforantelor, dar și cele ale ablației percutanate ecoghidate. Spre final atenția cititorului va fi direcționată spre operațiile “anti-reflux” pe venele superficiale și cele profunde, cu evidențierea poziției actuale ale acestora în cadrul “paletelor” curative.

Cel de-al patrulea capitol analizează aspecte de management postoperatoriu. Sunt reflectate modalitățile de compresie elastică, analizîndu-se durata optimă a terapiei compresive. Tot aici vom găsi și informația referitoare la posibilele complicații postoperatorii, precum extinderea trombozei după tehnicile de ablație endovenosă, cu descrierea și a tacticii diferențiate în cazurile respective. În cele din urmă, evaluarea rezultatelor tratamentului este realizată prin variate sisteme de scor (VSDDS, VCSS, SF-36, ABC-V, etc.), descrise în ultimul subcapitol.

După cele patru capitole urmează opt anexe extrem de utile, ce vor facilita înțelegerea materialului. Este remarcabilă în mod special anexa 8, care cuprinde o multitudine de termeni și abrevieri utilizate în flebologia contemporană.

Monografia este redată într-un limbaj clar, păstrînd totodată și o tentă academică, astfel încît să fie utilă atît medicilor chirurghi cu experiență, cît și rezidenților. Terminologia utilizată de către autori este cît se poate de potrivită. Încărcătura științifică a lucrării reiese din bogata literatură de specialitate studiată de către autori și reflectată ca sursă bibliografică, iar valoarea practică a monografiei nu trezește dubii.

Familiarizarea cu informația ce se conține în respectiva lucrare poate contribui la ameliorarea rezultatelor tratamentului pacienților cu maladia varicoasă a extremităților inferioare și la sporirea gradului de satisfacție al acestora de serviciul medical oferit.

Recenzent – Gheorghe Anghelici, dr. hab. șt. med., Catedra Chirurgie nr.2, USMF „Nicolae Testemițanu”